

Vybíhá ze zahradních vrat dvora směrem k Ehnriedu. Staré zámecké lípy se za ní dívají přes zeď stále, ať se kolem velikonoc jasně třpytí mezi klíčí setbou a probouzejícími se lukami, nebo o vánocích mizí za nejbližším pahorkem pod závějemí sněhu. U božích muk odbočuje k lesu. Na jeho okraji zdraví vysoký dub, pod nímž stojí hrubě otesaná lavice; na ní ležíval občas ten či onen spis velkého myslitele, který se mladá neobratnost pokoušela rozluštit. Když hádanky navzájem dotíraly a žádné východisko se nenabízelo, pomohla polní cesta. Neboť ta vedla nohu tiše na schůdnou stezku dálkami pusté krajiny. Čas od času přichází myšlení vždy znovu v těchže spisech nebo vlastních pokusech na stezku, kterou se dává polní cesta nivami. Zůstává kroku přemýšlejícího tak blízko, jako krok venkovana, jdoucího za ranního rozbřesku na sekání.

S léty stále častěji vzbuzuje dub na cestě vzpomínku na dávné hry a první rozhodnutí. Když kdysi padl uprostřed lesa dub pod ranou drvoštěpky, hledal otec ihned v houští a na slunných lesních mýtinách metr dřeva, který mu byl přidělen pro jeho dílnu. Tam provozoval rozvážně své obchody v přestávkách mezi službou u věžních hodin a zvonů, jež si udržovaly svůj vlastní vztah k času a časovosti.

Z dubové kůry však chlapci vyřezávali své lodičky, které – vyzbrojeny veslařskou lavicí a kormidlem – plavaly v mettenském potoce nebo ve školní kašně. Světové cesty hry nacházely ještě lehce svůj cíl a našly zase cestu zpět na břeh. Snivost oněch cest zůstávala skryta v tehdy ještě sotva viditelném lesku, spočívajícím na všech věcech. Jejich říší ohraničovaly oko a ruka matky. Jakoby opatrovaly nevyslovenou starost všech bytostí. Ony cesty her nevěděly ještě nic o poutích, na nichž se všechny břehy stahují zpět, v nichž tvrdost a vůně dubového dřeva počíná slyšitelně mluvit o pomalosti a stálosti, s níž roste strom. Dub sám pravil, že v takovém růstu samém je založeno vše, co trvá a plodí, že růsti znamená: otevřít se vzdálenosti nebe a současně se zakořenit do temnoty země; že vše ryzí jen prospívá, je-li člověk současně práv obému, totiž připraven nároku nejvyšších nebes a uchován v ochraně země nositelky. To říká dub dosud polní cestě, neboť její pěšiny procházejí jistě kolem něj. Co kolem cesty je stejné podstaty s ní, sbírá, a přináší každému, kdo se po ní ubírá, co jeho jest. Táž pole a luční stráně provázejí polní cestu v každou roční dobu ve stále jiné blízkosti. Ať alpské pohoří zapadne v soumraku nad lesy, ať tam, kde se polní cesta zakmitne přes úpatí pahorku, který přelétne skřivan za letního jitra, ať se z krajiny, kde leží domovská obec matky, přizene východní vítr, ať za soumraku táhne dřevorubec svou otep k ohništi, ať se žebříňák kymácí polní cestou k domovu, a děti trhají na mezi u louky první petrklíče, ať mlha posouvá po celé dny svou ponurost přes nivy, vždy a odevšad obklopuje polní cestu táž útěcha.

Jednoduché uchovává hádanku trvajícího a velkého. Bez prostřednictví se zastaví u člověka, potřebuje však dlouhé zrání. V nezjevnosti totožného se skrývá jeho požehnání. Vzdálenost všech vzrostlých věcí, které prodlévají kolem polní cesty, poskytuje svět. V nevysloveném její řeči je, jak pravil starý mistr četby a života Eckhart, Bůh teprve Bohem.

Avšak útěcha polní cesty mluví jen tak dlouho, pokud jsou lidé, kteří zrozeni v jejím vzduchu, mohou jí naslouchat. Ti vnímají její původ a nejsou otroky machinací. Člověk se marně pokouší dát svými plány zemi řád, pokud není vřazen v útěchu polní cesty. Hrozí nebezpečí, že ti dnešní zůstanou pro její řeč hluchými. Padne jim do ucha ještě tak hluk stroje, který považují málem za hlas Boží. Tak se stává člověk rozptýleným a bez cesty. Rozptýleným se jeví jednoduché jednotvárným. Jednotvárné činí omrzelým. Omrzelí naleznou nejvýše lhostejnost. Jednoduché uniklo. Jeho tichá síla vyschla.

Vskutku se rychle zmenšuje počet těch, kteří ještě znají jednoduché jako své nabyté vlastnictví. Avšak ti nemnozí zbudou všude jako nepomíjející. Budou jednou s to díky jemné

moci polní cesty přetrvat obří síly atomové energie, kterou si vyumělkovalo lidské počínání a učinilo ji poutem svých vlastních činů.

Útěcha polní cesty vzbuzuje smysl, který miluje svobodné a tak i žal přejde na vhodném místě v poslední jasnost. Brání nešvaru nádeníka, který podnikaje pro sebe, požaduje jen nicotné.

Ve vzduchu polní cesty, měním se s roční dobou, dozrává vědoucí jasnost, jejíž tvář vypadá často těžkomyslně. Toto jasné vědění je ono nepotřebné, nikdo ho nezíská, kdo ho nemá. Ti, kdo ho mají, mají ho od polní cesty. Na její pěšině se potká zimní bouře a žňový den, střetne se živé vzrušení jara i lhostejná smrt podzimu, spatří se navzájem hra mládí i moudrost stáří. A přece je vše projasněné v jedinečném souzvuku – jeho ozvěnu s sebou nosí polní cesta sem a tam.

Vědoucí jasnost je branou k věčnému. Její dveře se otáčejí v závěsu, který byl kdysi ukován z hádanek pohybů u zkušeného kováře.

Od Ehnriedu se cesta stáčí zpět k zahradním vratům dvora. Přes poslední pahorek vede svou úzkou stužku plochými svahy až k městské zdi. Mdle se třpytí v záři hvězd. Za zámek se tyčí věž kostela sv. Martina. Pomalu, skoro váhavě doznívá jedenáct úderů hodin v noci. Staré zvony, na jejichž provazech se horce rozdírávaly chlapecké dlaně, se chvějí pod ranami kladívka, jehož tmavý, žertovný obličej nikdo nezapomene.

Ticho je po posledním úderu ještě tišší. Dosahuje až k těm, kdo byli během dvou světových válek obětováni. Jednoduché se stalo ještě jednodušším. Stále totéž udivuje a uvolňuje. Útěcha polní cesty je nyní zcela zřetelná. Mluví duše? Mluví svět? Mluví Bůh?

Vše mluví o vzdání se totožnému. Vzdání neodnímá. Vzdání dává. Dává nevyčerpatelnou sílu jednoduchému. Útěcha činí vlídným dlouhé přicházení.